

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за порушення вимог законодавства у сфері запобігання, зменшення та контролю забруднення установками, які вимагають інтегрованого довкілльового дозволу»

1. Мета

Проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності за порушення вимог законодавства у сфері запобігання, зменшення та контролю забруднення установками, які вимагають інтегрованого довкілльового дозволу» (далі – проєкт акта) розроблено з метою встановлення відповідальності за порушення вимог законодавства у сфері запобігання, зменшення та контролю забруднення установками, які вимагають інтегрованого довкілльового дозволу.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

08 серпня 2025 року набрав чинності Закон України «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення» (далі – Закон № 3855-IX), яким впроваджуються інтегровані підходи у питаннях дозвільної діяльності та контролю промислового забруднення на основі застосування найкращих доступних технологій та методів управління згідно з Директивою Європейського Парламенту і Ради 2010/75/ЄС від 24 листопада 2010 року про промислові викиди (інтегрований підхід до запобігання забрудненню та його контролю) (далі – Директива 2010/75/ЄС), з урахуванням змін, внесених Директивою (ЄС) 2024/1785 Європейського Парламенту та Ради від 24 квітня 2024 року про внесення змін до Директиви Європейського Парламенту та Ради 2010/75/ЄС про промислові викиди (комплексне запобігання та контроль забруднення) та Директиви Ради 1999/31/ЄС про захоронення відходів.

Статтею 68 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» (далі – Закон № 1264-XII) визначено, що порушення законодавства України про охорону навколишнього природного середовища тягне за собою встановлену цим Законом та іншим законодавством України дисциплінарну, адміністративну, цивільну і кримінальну відповідальність.

Законом № 3855-IX внесено зміни, зокрема, до частини другої статті 68 Закону № 1264-XII, згідно з якими відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища несуть особи, винні у порушенні вимог законодавства про інтегрований довкілльовий дозвіл.

Таким чином, проєкт акта розроблено Міністерством економіки в ініціативному порядку для запобігання адміністративним правопорушенням у сфері

запобігання, зменшення та контролю забруднення установками, які вимагають інтегрованого довкілльового дозволу, та створення правового механізму притягнення до адміністративної відповідальності відповідно до європейських стандартів екологічної безпеки, зокрема передбачених Директивою 2010/75/ЄС.

Використання штрафу як адміністративного стягнення карально-превентивного характеру для цілей охорони суспільних відносин у сфері запобігання, зменшення та контролю забруднення установками, які вимагають інтегрованого довкілльового дозволу, обґрунтовується законодавчою практикою регулювання суспільних відносин у суміжних сферах (штраф є найбільш поширеним видом адміністративного стягнення).

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта пропонується внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення та запровадити адміністративну відповідальність у вигляді штрафів з метою встановлення відповідальності за порушення вимог законодавства у сфері запобігання, зменшення та контролю забруднення установками, які вимагають інтегрованого довкілльового дозволу.

Розміри штрафів, запропоновані Мінекономіки, відповідають загальним принципам справедливості, пропорційності та доцільності юридичної відповідальності.

4. Правові аспекти

У цій сфері правового регулювання діють такі нормативно-правові акти:

Конституція України;

Кодекс України про адміністративні правопорушення;

Закон України «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення»;

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;

Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;

Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»;

Закон України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності»;

постанова Кабінету Міністрів України від 24.12.2014 № 724 «Деякі питання Державної регуляторної служби України».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта не потребує додаткових видатків з державного чи місцевих бюджетів.

Передбачається, що виявлення та оформлення адміністративних правопорушень, застосування судами заходів адміністративно-правового характеру не вимагатиме залучення додаткових фахівців чи збільшення фонду заробітної плати.

Таким чином, виконання вищевказаних функцій не призведе до необхідності залучення додаткового фінансування з державного та місцевих бюджетів, а буде здійснюватися в межах коштів бюджетів відповідних розпорядників коштів на відповідний рік.

Коди програмних класифікацій видатків та кредитування державного бюджету:

8681010 «Керівництво та управління у сфері регуляторної політики та ліцензування»;

1204010 «Керівництво та управління у сфері екологічного контролю»;

3504000 «Заходи щодо відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду, відшкодування громадянину вартості конфіскованого та безхазяйного майна стягнутого в дохід держави, відшкодування шкоди, завданої фізичній чи юридичній особі незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, їх посадових і службових осіб»;

0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя».

Додатково інформуємо, що Єдиний державний реєстр інтегрованих довкіллевих дозволів (далі - Реєстр) розробляється відповідно до архітектури державної системи ДІЯ в рамках проєкту «Найкращі доступні технології та методи управління (НДТМ) для України», який реалізується GIZ та фінансується Федеральним міністерством навколишнього середовища, охорони природи, ядерної безпеки та захисту споживачів Німеччини, без залучення коштів державного та місцевих бюджетів України.

Після розробки Реєстр буде передано Мінекономіки та функціонуватиме в рамках Єдиної екологічної платформи «ЕкоСистема», держателем якої є Мінекономіки, а технічним адміністратором – Державне підприємство «ДІЯ», що належить до сфери управління Мінцифри.

Подальше фінансування роботи і підтримки Реєстру здійснюватиметься в рамках витрат на фінансування «ЕкоСистеми».

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної і не потребує погодження уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування,

уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їхніх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Проект акта розміщено для обговорення на вебсайті Міністерства економіки та довкілля України (me.gov.ua).

Публічні консультації проводяться відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики», шляхом отримання та аналізу пропозицій та зауважень, що надходять під час публічного громадського обговорення, електронних консультацій з громадськістю. Таблиця врахування зауважень та пропозицій від фізичних і юридичних осіб та їх об'єднань буде опублікована на офіційному сайті міністерства після остаточного доопрацювання проекту акта.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Проект акта:

містить положення, які стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

не містить положень, які:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

створюють підстави для дискримінації;

стосуються інших ризиків та обмежень, які можуть виникнути під час реалізації акта.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи проекту акта не проводилися.

Проект акта буде направлено до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Результатом реалізації проекту акта є встановлення адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства у сфері запобігання,

зменшення та контролю забруднення установками, які вимагають інтегрованого довкілльового дозволу.

Реалізація закону матиме вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний	Встановлення адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства у сфері запобігання, зменшення та контролю забруднення установками, які вимагають інтегрованого довкілльового дозволу. Збільшення розміру надходжень до Державного бюджету України, пов'язаних з дією закону (надходження у вигляді штрафів за порушення законодавства у сфері запобігання, зменшення та контролю забруднення).
Громадяни	Позитивний	Забезпечення прав громадян на безпечне навколишнє природне середовище, зокрема шляхом врегулювання відповідальності за порушення законодавства у сфері запобігання, зменшення та контролю забруднення.
Суб'єкти господарювання	Позитивний	Встановлення адміністративної відповідальності буде мотивувати операторів установок дотримуватися вимог законодавства у сфері запобігання, зменшення та контролю забруднення.

Міністр економіки та довкілля України
_____ 2026 р.

Олександр КРАВЧЕНКО